

law
firm

AVOCAD informuoja

Akcininkų skyrybos – per prievartą?

Pandemijos metu dažniau ginčijasi ne tik sutuoktiniai – akcininkų konfliktai neretai virsta visiška įmonės stagnacija ir jos tampa nebeįmanoma tinkamai valdyti. Entuziastingai pradėję veiklą asmenys neretai susipyksta, skirtingai balsuoja įmonės valdymo klausimais. Kas atsitinka tuomet, kai akcininkų balsavimo teisės yra apylygės ir jiems niekaip nepavyksta surasti bendro sprendimo, o kažkuris iš akcininkų dar ir sąmoningai veikia trukdydamas kitam akcininkui įgyvendinti savo teises?

Tokiais atvejais akcininkai jaučiasi akligatvyje ir nežino, kaip spręsti susidariusią situaciją. Jie kreipiasi į verslo partnerį, siūlo nupirkti jo turimą akcijų paketą arba atvirksčiai – parduoda savąjį. Ginčas greitai baigiasi abiem pusėms radus bendrą sprendimą, tačiau kas nutinka, jei abu akcininkai nori likti įmonėje ir neranda sutarimo dėl akcijų pardavimo? Atrodytų, niekas negali įpareigoti parduoti savo turtą prieš asmens valią, tačiau įstatymų leidėjas yra numatęs sprendimą tokiems akcininkų ginčams, tai – priverstinis akcijų pardavimas.

CK įtvirtintos dvi akcininko teisės, susijusios su akcininko statuso pasibaigimu – teisė išeiti iš bendrovės priverstinai parduodant savo akcijas ir teisė „išstumti“ kitą akcininką, kuris veikia prieš bendrovės interesus, priverstinai išperkant jo akcijas.

Neradę bendro sutarimo akcininkai turi teisę kreiptis į teismą ir reikalauti, kad akcijos, priklausančios akcininkui, kurio veiksmai prieštarauja bendrovės tikslams, būtų parduotos akcininkui, kuris kreipiasi, arba kad akcininkas, kuris veikia prieš bendrovės interesą, nupirktų ieškovo akcijas.

Pagrindžiant reikalavimą reikia įrodyti tris esmines aplinkybes: akcijų paketo dydis, veiksmų prieštarumas bendrovės tikslams, šių veiksmų nepasikeitimas ateityje.

Pirma, į teismą dėl priverstinio akcijų pardavimo gali kreiptis tik akcininkai, kurių turimų akcijų nominalioji vertė ne mažesnė kaip 1/3 dalis bendrovės įstatinio kapitalo.

law
firm

Antra, besikreipiantis akcininkas turi įrodyti, jog kito akcininko veiksmai prieštarauja bendrovės tikslams. Nustatinėjant šią aplinkybę būtina identifikuoti bendrovės veiklos tikslus ir akcininko, dėl kurio akcijų priverstinio pardavimo kreiptasi, priešingus įmonės veiklos tikslams veiksmus. Bendrovės akcininko veikla turi būti vertinama remiantis protingumo ir sąžiningumo principais, kurių pažeidimas bendrovės tikslų atžvilgiu gali pasireikšti akcininkui nepriimant arba vengiant priimti sprendimus, būtinus tinkamai bendrovės veiklai užtikrinti, piktnaudžiaujant įstatymų suteiktomis teisėmis. Pavyzdžiui, akcininkas nuolat balsuoja prieš bendrovės metinių finansinių ataskaitų tvirtinimą, nors nėra jokio objektyvaus pagrindo tokiam jo elgesiui.

Trečia sąlyga – negalėjimas pagrįstai manyti, kad bendrovės veiklos tikslams prieštaraujantys jos akcininko veiksmai ateityje pasikeis. Ši sąlyga nustatoma, kai yra akcininko trunkamojo arba tęstinio pobūdžio veiksmai, liudijantys bendrovės tikslų nepaisymą.

Taigi, jei jaučiate, jog Jūsų – kaip akcininkų – teisės yra pažeidžiamos kitų akcininkų veiksmais, teisinis būdas ginti Jūsų interesus yra ir juo galite pasinaudoti.

Jūsų verslo partneris AVOCAD

Parengta 2021 06 07